

Florin SANDU

Anca-Elena BĂLĂȘOIU

DREPTUL EUROPEAN AL CONCURENȚEI
Note de curs. Practică judiciară

Sandu Florin

▣ Studii:

Licențiat în drept (Facultatea de Drept din cadrul Universității București); doctor în drept (1997 - Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”).

▣ Activitatea:

Din 2003 este profesor universitar la Universitatea Româno-Americană (activități de predare și evaluare a studenților în cadrul ciclului de licență și masterat); avocat din 2006 (Cabinet Avocat „Sandu Florin”); conducător de doctorat în cadrul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din 2007.

▣ Publicații:

Trăsături caracteristice și forme de corupție (1995); Contrabanda – componentă a crimei organizate (1997); Frauda în domeniul financiar - bancar și al pieței de capital (1998); Contrabanda și albirea banilor (1998); Valori europene și respectarea drepturilor omului; Ordinea publică (1999); Criminologie (2001, 2003); Management organizațional în domeniul ordinii publice, vol. 1 și 2, coautor (2001); Dreptul penal al afacerilor (2002, 2003); Dreptul mediului (2003); Protecția juridică a mediului (2005); Note de Ședință (2007); Criminologie teoretică și aplicată, ediția a II-a (2008); Deschiderea procedurii insolvenței și implicațiile sale asupra siguranței naționale (2009); Criminologie teoretică și aplicată, ediția a III-a (2010); Considerații generale privind răspunderea penală a persoanei juridice (2012).

Bălășoiu Anca-Elena

▣ Studii:

Licențiat în drept (2007 - Universitatea Româno-Americană, Facultatea de Drept); doctor în științe juridice - ordine publică și siguranță națională (2014 - Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”).

▣ Activitatea:

Asistent universitar din 2007 la Universitatea Româno-Americană; din 2008 este avocat (Cabinet de Avocat „Bălășoiu Anca Elena”).

▣ Publicații:

Publicări de articole de specialitate în diverse publicații de profil.
Coordonator proiecte „Youth in Action”.
Beneficiar Grant internațional de predare Erasmus – Lituania, 2009 și 2012.
Training Erasmus - Marea Britanie, 2011.
Training Erasmus - Italia 2013.
Training ENCLE/OSJI, Kent University, Bruxelles, Belgia 2014.
Membru al European Network for Clinical Legal Education (ENCLE) și al Global Alliance for Justice Education (GAJE).
Președinte Asociația Non Profit AB Omnia.
Membru fondator al Asociației Centrul European pentru Educație și Cercetare Juridică.
Desfășoară activități de cercetare în domeniile drepturilor omului, nediscriminării, traficului de persoane și eticii profesionale în sistemele juridice.

Florin SANDU

Anca-Elena BĂLĂȘOIU

DREPTUL EUROPEAN AL CONCURENȚEI
Note de curs. Practică judiciară

Universul Juridic
București
-2017-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2017, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SANDU, FLORIN

Dreptul european al concurenței : note de curs : practică judiciară / Florin

Sandu, Anca-Elena Bălășoiu. - București : Universul Juridic, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-673-983-2

I. Bălășoiu, Anca-Elena

346.546(4)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

PREFAȚĂ

În ultimele decade, dreptul concurenței a devenit un domeniu legislativ complex, o ramură a dreptului privat de sine stătătoare, având implicații semnificative în raport de prevederile de drept comercial, dreptul comerțului internațional și dreptul proprietății intelectuale.

Globalizarea și regionalizarea economiei reprezintă tendințe importante ale economiei mondiale actuale, ce duc la crearea și transformarea în ritm alert a normelor de care profesioniștii se folosesc pentru a avea succes în afacerile întreprinse.

Nerespectarea normelor interne și europene privind raporturile juridice concurențiale poate duce la consecințe semnificative în mediul de afaceri, cu suportarea de prejudicii semnificative de către profesioniștii care aleg să ignore ori să acționeze contrar normelor ce reglementează desfășurarea comerțului în limitele unei concurențe loiale.

Lucrarea de față definește și analizează concepte consacrate în raporturile de Dreptul Concurenței, precum „piața relevantă”, „concurența neloială”, „înțelegerile”, „concentrările economice”, „ajutoarele de stat”, „imitarea”, „dezorganizarea activității competitorului” și „parazitarismul”, precum și concepte considerate în doctrină a fi de noutate, la nivel european, în această disciplină a dreptului, cum ar fi „politica de leniency” și „controlul achizițiilor”.

De asemenea, lucrarea tratează specificitatea dreptului concurenței și dreptului european al concurenței, din punct de vedere evolutiv, observând primele încercări de legiferare și poziționare a dreptului concurenței în spectrul dreptului privat, până la acte normative de actualitate – tratate, regulamente și instrucțiuni, aflate în permanență în atenția autorităților europene competente.

Ne-am propus îmbogățirea lucrării noastre cu practică judiciară, structurată pe teme de interes, pentru a veni în întâmpinarea studenților, dar și a practicienilor în domeniu, pentru o mai facilă asimilare a conceptelor teoretice expuse.

Astfel, lucrarea trebuie tratată ca un instrument legislativ, practic și de cunoaștere în domeniul dreptului concurențial.

Autorii

Capitolul I

CONSIDERAȚII GENERALE

1.1. Considerații generale privind concurența ca fenomen economic și social

Dezvoltarea economică, precum și tendința de globalizare și unificare a piețelor economice, poate avea efecte dintre cele mai nebanuite, cum ar fi înăsprirea luptei „fără arme”, între agenții economici pentru acapărarea clientelei și a ocupării unei cote de piață cât mai semnificative.

Dezvoltarea producției de bunuri și servicii, în directă legătură cu cerințele de creștere a nivelului de trai a tuturor oamenilor de pe planetă, au dus la înlăturarea barierelor protecționiste impuse anterior de țările puternic industrializate.

Raporturile de concurență economică și comercială sunt reglementate prin prevederi legale complexe, existând la nivel național dar și internațional necesitatea de a crea mereu norme din ce în ce mai avansate, care să includă sancționarea practicilor ilegale promovate de anumiți participanți la viața economică.

Problema concurenței prezintă interes pentru toți actorii pieței: producători, consumatori, intermediari. Fiecare profesionist comerciant este preocupat să fie cât mai competitiv, iar scopul activității sale – obținerea de profit, să se realizeze în condiții cât mai optime. Însă, acțiunile unui comerciant nu depind exclusiv de acesta, ci de acțiunile concurenților săi. În absența concurenților, orice producător ori intermediar de pe piață ar putea să-și stabilească liber prețurile la un nivel cât mai ridicat, aducător de profit.

Totuși, gradul de legiferare a concurenței economice și comerciale diferă de la o națiune la alta, în prezent Statele Unite ale Americii fiind considerată ca statul cu cele mai stricte prevederi legale implementate în domeniul concurenței.

Și în planul legislativ al Uniunii Europene, concurența comercială reprezintă un domeniu care se bucură de o atenție deosebită din partea instituțiilor competente, atât în ceea ce privește definirea terminologiei specifice, cât și în ceea ce privește aplicarea legislației existente și comunicarea de informații relevante profesioniștilor comercianți și consumatorilor.

Astfel, au fost create instituții la nivel comunitar, specializate în monitorizarea activității comerciale în sensul respectării reglementărilor privind concurența, dar și a depistării înțelegerilor concertate și a altor practici neconforme cu legislația în vigoare, în analizarea acestora, dar mai ales în deturnarea lor.

La nivel național, interesul cu privire la trasarea unor direcții clare, în concordanță cu tendințele legislative ale altor state, dar și cu cele de la nivel internațional, a apărut o dată cu trecerea la o economie de piață liberă și se manifestă și în prezent, concurența fiind o parte importantă a economiei, a mediului de afaceri românesc.

Modificările legislative care au apărut de-a lungul timpului în legislația internă și-au propus să reformeze legislația în domeniul concurenței în sensul alinierii cu normele în

vigoare la nivelul Uniunii Europene dar și cu luarea în considerare a obiectivelor politicii de concurență din România¹.

1.2. Conceptul de „concurență”

1.2.1. Concurența ca necesitate obiectivă într-o economie de piață

Din punct de vedere etimologic, verbul „*a concura*” este definit ca fiind acțiunea de „A participa la un concurs”, „A tinde spre același rezultat, a duce spre același scop”, „A (se) lupta pentru întâietate în comerț; a(-și) face concurență” și a fost preluat din termenul în limba franceză *concourir* care, la rândul său, provine din verbul latin *concurrere*².

Ca definiție generală, substantivul „concurență” presupune existența unor entități care caută să întrecă pe cineva, ținând spre același scop³.

Așadar, concurența presupune desfășurarea unor activități de același tip, de către persoane ce dețin același set de calități și competențe, în scopul unic de a dobândi un câștig.

Conceptul de „*concurență*” apare astfel ca fiind strâns legat de cel de „*competiție*”.

Chiar dacă prima tendință de asociere a noțiunii de „*concurență*” este cu o activitate sportivă, concurența există în fiecare domeniu, aspect al vieții și societății umane.

Putem afirma despre concurență că este forța regulatoare cea mai importantă a economiei de piață.

În sens general, prin *concurență* se înțelege o confruntare între tendințe adverse, care converg spre același scop⁴.

Din punct de vedere economic, concurența este întotdeauna legată de tranzacții pe o anumită piață, de cerere și ofertă, ca procese ce intervin în activitățile de comerț.

„Concurența conduce la continua perfecționare și eficientizare a producției. Ea determină producătorul să elimine risipa și să scadă costurile, astfel încât să vândă la un preț mai mic decât alții. Îi elimină pe cei ale căror costuri rămân ridicate și face astfel încât să concentreze producția în mâinile aceluia ale căror costuri sunt mai mici” (Clair Wilcox)⁵.

Concurența se poate realiza atunci când există libertatea de a pătrunde pe o piață și când, în același timp, pe acea piață există mai mulți vânzători.

Concurența constituie mijlocul necesar prevenirii și/sau diminuării puterii economice concentrate în mâinile statului, ale persoanelor și întreprinderilor private.

Necesitatea principală căreia orice economie trebuie să-i facă față este alocarea resurselor sale într-un mod în care să îi satisfacă cel mai bine pe membrii societății, fie aceștia atât producători, cât și consumatori economici (producători sau cumpărători).

Concurența este unul dintre factorii importanți ce acționează asupra agenților economici, astfel încât aceștia să-și adapteze oferta la cerere. Pe o piață liberă, concurența acționează în strânsă legătură cu prețul. Agenții economici producători pe o piață liberă au

¹ V. Mircea, *Legislația concurenței. Comentarii și explicații*, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 9.

² <http://dexonline.ro/definitie/concura>

³ <http://dexonline.ro/definitie/concurenta>

⁴ Theodor Mrejeru, Dumitru Andreiu Petre Florescu, *Regimul juridic al concurenței. Doctrină și jurisprudență*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 1.

⁵ Clair Wilcox, *Competition and Monopoly in American Industry*, Greenwood Press, 1970, p. 18.

intenția ca, prin intermediul concurenței cu ceilalți producători, să obțină maximizarea profitului, prin minimizarea costului, prețului și creșterea calității bunurilor produse.

Economia de piață liberă se identifică cu economia de piață modernă și se bazează pe conservarea principiului libertății de concurență. Aceasta este reglementată printr-o serie de acte normative care au ca efect reprimarea abuzurilor de la regulile normalității concurenței.

Concurența, ca fenomen economic, se manifestă cu precădere pe piețele libere, în țările cu economie de piață, descentralizată.

Într-o altă viziune, **concurența este în cadrul unei economii de piață un fenomen spontan, care are loc în cadrul relațiilor economice și care produce la cea mai bună alocare a resurselor economice – materii prime, resurse financiare și umane – și la cea mai optimă satisfacere a nevoilor consumatorilor (fiecare dintre noi). Concurența este un fenomen spontan și este bazată pe legi economice, dintre cea mai importantă este cunoscută și acceptată de toți – legea cererii și a ofertei¹.**

Referitor la acest fenomen au apărut mai multe teorii și puncte de vedere prin care s-au stabilit funcțiile și obiectul concurenței în domeniul economic și comercial.

Mai mult decât atât, a apărut ideea de a limita anumite practici abuzive, aceasta deoarece, la fel ca în orice competiție, există anumiți agenți economici care își doresc controlul pieței și îl obțin în moduri ilicite, îngrădind libertatea concurenței.

În ceea ce privește conceptul de „*concurență pură și perfectă*”, modelul teoretic al concurenței, acesta comportă în doctrină mai multe definiții, însă niciuna dintre ele nu este unanim acceptată.

Din punct de vedere economic, concurența prezintă *o multitudine de definiții*, majoritatea create de doctrină.

Însă, întrucât concurența se manifestă la nivel mondial, am ales să ne oprim asupra modului în care aceasta a fost definită și reglementată de către Organizația de Cooperare Economică și de Dezvoltare (OECD), organism internațional ce militează pentru crearea unui climat economic și de afaceri optim pentru statele membre și nu numai, astfel: *concurența exprimă situația de pe o piață în care firme sau vânzători se luptă în mod independent pentru a câștiga clientela cumpărătorilor, în scopul de a atinge un obiectiv economic, de exemplu, profituri, vânzări și/sau împărțirea pieței. În acest context, concurența este adesea echivalentă cu rivalitatea, o rivalitate care poate să se refere la prețuri, calitate, servicii sau combinații ale acestor sau altor factori pe care clienții îi prețuiesc.*

Concurența reprezintă un mijloc eficient de a elimina profiturile excedentare realizate de către unii comercianți, de a aloca resursele pentru anumite utilizări necesare societății, de a determina profesioniștii să producă bunuri de calitate la costuri reduse și în cantitățile solicitate de consumatori, de a stimula introducerea inovațiilor tehnologice. De aceea, concurența trebuie privită ca un proces dinamic cu efecte benefice asupra vieții economice și sociale în ansamblul său.

Din perspectiva juriștilor, în principiu, prin *concurență* se înțelege lupta dusă, atât pe plan național cât și internațional, între firme capitaliste de producție, comerciale, bancare

---

¹ M. Bulancea, C. Butacu, A. Claiți ș.a., *Ghid pentru practicieni în dreptul concurenței*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 7.

etc., în scopul realizării unor profituri cât mai mari, ca urmare a acaparării unor segmente tot mai largi, pe piață și, în consecință, a sporirii volumului de afaceri.

În lumina modificărilor introduse de Codul civil din 2011, în care au fost înglobate și prevederile de drept comercial, **ce reglementează activitățile de comerț realizate de persoanele fizice sau juridice, propunem următoarea definiție pentru conceptul de „concurență”, respectiv aceea de a fi confruntarea dintre profesioniștii cu activități similare, exercitată pe o piață relevantă, în vederea atragerii de cliență, în scopul obținerii de profit.**

Considerăm necesar a se utiliza noțiunea de „profesionist”, având în vedere că, la intrarea în vigoare a Codului civil curent, noțiunea de „comerciant” a fost înlocuită cu cea de „profesionist”¹.

Pentru a diferenția profesioniștii care desfășoară activități civile de cei care desfășoară activități comerciale, în doctrină dar și în practică se utilizează și noțiunea de „profesioniști comercianți” cu referire la ceea ce se înțelege, din punct de vedere economic, prin agenți economici.

1.2.2. Funcțiile concurenței economice și comerciale

Concurența în plan economic este necesară deoarece devine o condiție esențială a alocării eficiente a resurselor atrase în mecanismul pieței, dar și pentru că motivează întreaga activitate a agenților economici.

Referitor la funcțiile care pot fi atribuite concurenței economice și comerciale, trebuie precizat că acestea rezultă chiar din definițiile date conceptului de-a lungul timpului.

Astfel, cele mai importante funcții ale concurenței economice și comerciale sunt următoarele:

1. Concurența economică și socială facilitează participarea pe piața liberă a tuturor producătorilor de bunuri și servicii, aceasta deoarece toți au aceeași șansă inițială de a dezvolta produse ori servicii performante, atrăgătoare pentru cliență. Totodată, prin concurență se descoperă mărimea și structura optimă a activității desfășurate de un agent economic, *mărimea și structura care pot menține cel mai ușor costul pe unitatea de produs sau serviciu, la un nivel cât mai mic*. Spre deosebire de alte sisteme economice, economia de piață nu mandatează și nu limitează tipurile de firme cărora li se permite să intre în competiție. Este permisă orice formă legală de organizare a activității economice, condiția reușitei pentru orice firmă fiind eficiența în raport cu costurile².

2. Concurența economică și socială stimulează progresul societății, în general, și al celui tehnic, în special, deoarece oferă perspectiva obținerii de profituri însă doar pentru agenții economici care vor aloca resurse în vederea dezvoltării noilor tehnologii. Concurența oferă un puternic motiv de a dezvolta produse performante și de a descoperi metode de a produce cu un cost mai scăzut. Nu se poate cunoaște cu precizie care

¹ A se vedea art 3. alin. (2) Cod civil: „Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere”.

² E. Radu, *Definiția, funcțiile și instrumentele concurenței*, <http://eugenradu2.blogspot.ro/2011/01/definirea-functiile-si-instrumentele.html>

vor fi noile dorințe ale consumatorilor sau care tehnologie de fabricație va conduce la minimalizarea costurilor pentru unitatea de produs. Întreprinzătorii sunt liberi să introducă în fabricație un nou produs sau să folosească o tehnologie de fabricație mult mai promițătoare decât cele utilizate până în prezent, însă au nevoie de sprijinul investitorilor care doresc să le pună la dispoziție fondurile necesare. În economia de piață funcționează libertatea de a alege atât a întreprinzătorilor, cât și a celor care ar putea să-i susțină. Concurența conștientizează pe întreprinzători, cât și pe investitori, că trebuie să-și asume responsabilitatea aducerii pe piață a produselor respective, de a le oferi la prețul fundamentat (de ofertă), în raportul cu cerințele reale ale pieței.

Pentru un agent economic producător, condiția de a reuși pe o piață concurențială o constituie anticiparea, identificarea și rapida adaptare a ideilor novatoare. Prin competiția continuă între agenții economici, concurența deschide perspective de profituri pentru toți participanții la jocul pieței, favorizându-i pe cei buni și foarte abili și izolându-i pe cei slabi, pe cei care nu reușesc să se adapteze la cerințele pieței¹.

3. Concurența economică și socială are un rol important în ajustarea autonomă a cererii și ofertei în toate domeniile economice și comerciale. Comercianții pot influența, prin produsele oferite, cererea pe piață. Concurența stimulează preocupările pentru creșterea, diversificarea, îmbunătățirea calității ofertei de mărfuri, pentru adaptarea ei la dinamica cerințelor pieței. Pe piețele dominate de ofertă („piața vânzătorilor”), strategia competițională determină firmele să se particularizeze față de rivali. Pe piețele dominate de cerere („piața cumpărătorilor”), în relațiile cu clienții potențiali, se urmărește specializarea într-un sector individualizat al cererii. Concurența reglează piața prin mecanismul prețurilor, orientând fluxurile de factori de producție și inițiativa privată spre acele ramuri și sectoare ale economiei care produc utilități recunoscute social².

4. Concurența economică și socială influențează prețul mărfurilor determinându-i scăderea, proporțional cu creșterea volumului de produse similare sau, dimpotrivă majorarea în caz de lipsă a produsului. Aceasta se poate explica prin faptul că un preț rezonabil atrage o masă mare de clienți, ajungându-se astfel la un volum mai mare al desfacerii pentru că un preț mai mic, accesibil celor mulți, sporește cererea, creează condițiile pentru o producție de serie mare³.

1.3. Factorii fundamentali implicați în organizarea și desfășurarea concurenței

Abordarea problematicii concurenței presupune trasarea unor repere definitorii pentru acest domeniu, atât din punct de vedere terminologic cât și din punct de vedere al

---

¹ E. Radu, *Definiția, funcțiile și instrumentele concurenței*, <http://eugenradu2.blogspot.ro/2011/01/definiția-funcțiile-si-instrumentele.html>

² E. Radu, *op. cit.*, <http://eugenradu2.blogspot.ro/2011/01/definirea-funcțiile-si-instrumentele.html>

³ Lazăr Valerică, *Concurența nelocală. Răspunderea juridică pentru practicile anticoncurențiale din domeniul economic și faptele abuzive de concurență comercială care se săvârșesc pe teritoriul României*, Ed. Universitară, București, 2008, p. 18.